

“เมืองหอยหลอด ยอดลิ้นจี่ มีอุทยานฯ
ร.2 แม่กลองไหลผ่าน มนัสการหลวง
พ่อวัดบ้านแหลม” เป็นคำขวัญของเมืองสาม
น้ำ คือ แม่กลอง จังหวัดสมุทรสงคราม
เมืองแม่กลอง มีทั้งน้ำจืด น้ำกร่อยและ
น้ำเค็ม ไหลขึ้นลงทุก 6 ชั่วโมง จากน้ำจืดและ
น้ำเค็มกลายเป็นน้ำกร่อยลือชื่อเต็มความ
สมบูรณ์ให้ระบบนิเวศแหล่งอาหารอันโอชะ

 เพลงดี๊ด
เกี่ยว **77** จังหวัด

ให้ธรรมชาติแห่งผืนแผ่นดินกำเนิด ทั้งทำน้ำ
และลำคลอง พร้อมท้องร่องสวน จนมีคำ
กล่าวว่า “ร้อยลำคลองพันร่องสวน”

คำว่า แม่กลอง หากจะตีความถึงที่มาแห่ง
ชุมชน ก็มีตำนานเล่าขานกันยาวไกล เพราะ
เป็นชื่อของตำบลเก่าแก่ของกลุ่มอพยพหนีภัย
สงครามทั้งแยกกลุ่มและรวมกลุ่ม ต้องมาตาม
สายน้ำแต่ละสาย แต่กลุ่มคนที่ปักหลัก ริมปาก
อ่าวแม่น้ำแห่งนี้เรียกกันว่า หมู่บ้านแม่กลอง
และนำไปรวมชื่อท้องถิ่นเป็นสายน้ำแม่กลอง
ถึงต้นน้ำ

แต่หากสงสัยว่าทำไมจึงมีคำว่าสมุทร

มนต์เพลงแม่กลอง ขออยู่ในอวนใจนี้เองเท่านั้น

เพลงแม่กลอง

ขับร้อง สุเทพ วงศ์กำแหง
เนื้อร้อง ชาลี อินทรวิจิตร
ทำนอง สมาน กาญจณผลิน

สายชลแม่กลอง เหมือนดังละอองน้ำตก
ไหลดังกระຈาก เปรียบดังจิตใจเจ้าของ
ที่ล่อยรักให้ ผาสุกไปในสายแม่กลอง
ขอเชิญให้น้อง ครองความรักไว้เกิดหนา
สายชลเชียวนัก แพ้ใจรักจริงของพี่
รักล่อยมานี้ ดังใจที่ควรผูกพันหา
นางนวลขาวผ่อง ไม่ผ่องเกินนวลแก้วตา
เมื่อนวลนวลกว่า นวลสนทนวลปลาไหนๆ

กลางกระแสแลลวนไปะล่อม
เขาลงอวนอ้อม ล้อมสักตมัจจาเอาไว้
แม่พี่เป็นปลาไม่ปรารถนาเข้าวนของใคร
พี่จะขออยู่แต่ในอวนใจน้องเจ้าเท่านั้น
สายชลแม่กลอง น้ำนองสองฟากสันฝั่ง
น้ำใจจนหลัง พอได้ประทับพิพิพัฒน์

ถึงต้นน้ำ

แค่หากสงสัยว่าทำไมจึงมีคำว่าสมุทรสงคราม ก็สันนิษฐานกันว่า เมืองแม่กลองนี่อยู่

อุทยานฯ ร.2

ใกล้ทะเลหรือมหาสมุทรและเป็นเมืองที่ผู้คนอพยพหนีภัยสงครามในอดีต มารวมกลุ่มตั้งถิ่นฐานเรียกขานกันเป็นสมุทรสงครามต่อมา

สมุทรสงครามเมืองเล็กๆ มีเขตปกครองเพียง 3 อำเภอ คือเมืองบางคนที และอัมพวา พื้นที่ราบลุ่มที่มีสายน้ำแม่กลองเป็นสายน้ำหลักหล่อเลี้ยงเศรษฐกิจ และคุณภาพชีวิตภายในจังหวัด มีทั้งสวนผลไม้ ลิ้นจี่ มะพร้าว สวนผักแปรรูป น้ำมะนาว น้ำตาลปึก มีประมงทั้งกุ้ง ปลา ปู ฟาร์มหอย ทั้งธรรมชาติ และฟาร์มเลี้ยง มีปลาทุ้มแม่กลองหน้าออคอกหักที่ไม่มีคนรู้ กุ้ง รอต่วนเทศกาลกินปลาทุ้ม โดยเฉพาะปลาทุ้มแม่กลอง ส่วนอาชีพการทำนาเกลือ และการประกอบอาชีพในอุตสาหกรรมก็มีชื่อเสียงหลายโรงงาน

หากเยือนแม่กลอง ไม่ว่าเมืองหรือสายน้ำ นักท่องเที่ยวจะมีโอกาสสัมผัสกลิ่นอายแห่งวิถีชีวิตธรรมชาติ ย้อนอดีตกับบรรยากาศริมน้ำบ้านเรือนทรงไทย สัมผัสรสชาติแห่งอาหารทะเลสด พืชผลการเกษตรผลิตภัณฑ์แปรรูปอินทรีย์

ถ้าอยากจะมีวิถีชีวิตที่มีแหล่งบูรณาการพฤติกรรมกับจิตใจหลากหลายแห่งกรรม เช่น นมัสการหลวงพ่อบ้านแหลม หรือวัดเพชรสมุทรวิหาร ประดิษฐานพระพุทธรูปสำริดที่รู้จักเลื่องลือ อยู่ติดกับตลาดแม่กลองเป็นวัดโบราณเดิม ชื่อวัดศรีจำปา อายุถึง 500 ปี

ตลาดแม่กลองหรือรู้จักกันว่า ตลาดร่มหุบ แต่คนที่ตลาดชาวบ้านเรียกว่า ตลาดเสียงตาย เพราะติดกับสถานีรถไฟแม่กลอง จะรีบเก็บสินค้าสดกระจัดพร้อมหุบร่มเมื่อรถไฟเข้าสถานี เป็นภาพที่หาที่ไหนไม่ได้ มีความฉับไวทั้งเก็บและวางรวมทั้งบางอย่างก็วางให้รถไฟวิ่งคร่อมไป

คอนหอยหลอด บริเวณสันดอนปากอ่าวแม่น้ำแม่กลอง โอบล้อมด้วยป่าชายเลน เชื้อชาติชะอุ่นแน่นทึบ แหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำปู ปลา กุ้ง หอย โดยธรรมชาติ ขึ้นชมกับการจับหอยหลอดที่ต้องใช้ไม้เล็กๆ ขุดปนขาวหอยหลอดให้หอยโผล่ขึ้นมา แล้วขึ้นชมกับหอยหลอด

หัดดำ หรือขุดดินกับขุดปลาทุ้ม ในบริเวณหาดบ้านจู้หรือคอนหอยหลอดแห่งนี้

ที่อุทยานฯ ร.2 ในเขตอำเภออัมพวา สัมผัสศิลปวัฒนธรรมอันงดงามมรดกบ้านเมือง อาคารทรงเรือนไทยที่เป็นพิพิธภัณฑ์เครื่องใช้และจำลองชีวิตสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ และสวนพฤกษชาติพรรณไม้ในวรรณคดี พร้อมทั้งโรงละคร และละครกลางแจ้งในบริเวณสวนที่หลังอุทยานฯ ริมฝั่งน้ำแม่กลองก็มีเรือพระที่นั่งขนาดใหญ่ที่ใช้คราวเสด็จประพาสแสดงไว้ด้วย

บ้านพักทรงไทยแบบโฮมสเตย์ ที่นักท่องเที่ยวชอบสัมผัสธรรมชาติยามราตรีในชุมชนริมน้ำ ตามวิถีชีวิตจริง เย็นตาโรยระยับกับแสงหิ่งห้อยที่ปล่องประกายจุใจไฟเฉลิมฉลองเทศกาล บ่งบอกความอุดมสมบูรณ์แห่งนิเวศธรรมชาติ แสงจากแสงดวงน้อยที่สร้างสรรค์สวรรค์บนดินลำพูสองฝั่งริมลำน้ำ

หากไม่กลัวแสงตะวันยามเช้ากับเสียงหวูดดังของเรือประมง มุ่งหน้าสู่ตลาดปลาแม่กลอง แหล่งรวมการจำหน่ายสัตว์น้ำ หรือจะหาเรือออกทะเลชมชาวประมงกู้วนจากโป๊ะปลาทุ้ม ดังเพลงว่า "กลางกระแสน้ำโป๊ะล่อมเขาลงอวนอ้อมล่อมสกิดมัจฉาเอาไว" เพียงแต่ได้เห็นเรือประมงแม่กลองก็คุ้มกับการได้มาท่องเที่ยวที่แห่งนี้แล้ว

ตลาดร่มหุบ

เพราะได้รับการกล่าวขวัญว่าเป็นเรือที่สวยงามที่สุดแห่งน้ำทะเลไทย

เมืองสมุทรสงคราม ห่างจากกรุงเทพฯ เพียง 72 กม. ผ่าน

จังหวัดสมุทรสาคร ตามเส้นทางหลวง

หมายเลข 35 หรือสายธนบุรี-ปากท่อ ผ่านนาเกลือมุ่งสู่เมืองแม่กลอง หรือใช้เส้นทางถนนเพชรเกษมผ่านนครปฐม เข้าวราชมัยเรือนถนนธนบุรี-ปากท่อ แต่อ้อมไกลกว่า ผ่านทางอ.บางแพ และอ.ดำเนินสะดวก

ถ้ามาทางรถไฟให้ขึ้นที่สถานีวงเวียนใหญ่ไปลงมหาชัยนั่งเรือข้ามฟากไปฝั่งท่าลอม เพื่อขึ้นรถไฟจากสถานีบ้านแหลม ไปยังสถานีแม่กลองชมตลาดร่มหุบโดยตรงก็ได้ หากใช้บริการรถประจำทาง ก็ขึ้นรถตู้หรือรถที่สถานีขนส่งสายใต้ไปลงที่ตลาดแม่กลองโดยตรงได้เลย

ท่องเที่ยวสุดสัปดาห์ขึ้นตาทั้งจินตนาการธรรมชาติและชื่นใจในบทเพลง

เพล
โอกาส
ปลาน
แต่โป๊ะ
คำคม
บท
ดังแต่
ศรีประ
เพลง
"เจ
ล่อง
หวาน
กลุ่ม
บ้าน
ปลา"
คุณ
ประจ
อุ บั
รลย
เมื่อ
มกร
สำ
นักร
พนม
รู้จัก
"ล
น้อง
บ้าน
ขับ
รอย
นอ
ศิลปิน
กลอง
เรือน

อนหอย

รวมอัน
เครื่องใช้
ตีพรรณ
วนสวน
หญ่ที่ใช้

บสัมผัส
ับระยับ
อกความ
างสรรค์

มม มุ่ง
จะเหมาะ
“กลาง
เพียงแต่
นี้แล้ว

ยว้าเป็น
น่านน้ำ

ห่างจาก
ผ่าน
งหลวง
ผ่านนา
างอนน
อนน
านทาง

ใหญ่ไป
เพื่อขึ้น
มกลอง
การรด
ส่งสาย

นาการ

สายน้ำมีอาจตัดขาดออกไปจากกัน
สายใยสัมพันธ์ขาดกันไม่ได้หรอกเอ๋ย

เพลงนี้ดังมาด้วยภาพแม่กลอง ที่มีทั้งนางนวลและโป๊ะล้อมมี
โอกาสสัมผัสได้จริง ความขาวของขนนกนางนวลและแววขาวเงินจาก
ปลานวลจันทร์ไม่พองไปกว่านวลน้องก็เป็นอุปมาอุปไมยที่ชวนสัมผัส
แต่โป๊ะล้อมจับปลาที่คนเต็มใจปรารถนาจะเข้าอยู่ในอวนใจ ช่างเป็น
คำคมที่แม้แต่ปลาที่อาจจะใจอ่อนไม่กลัววอน

บทเพลงเกี่ยวกับแม่กลองมีมากมาย แต่ที่ประทับใจรู้จักกันมาแล้ว
ตั้งแต่ก่อน พ.ศ.2515 คือเพลงมนต์รักแม่กลอง ขับร้องโดย ศรีคีรี
ศรีประจวบ คำร้อง-ทำนองโดย ครูไพบูลย์ บุตรขัน ครูเพลงนักแต่ง
เพลงผู้สร้างผลงานเพลงให้นักร้องโด่งดังมาแล้วมากมาย

“เจ๊อัยแจ้วแว่วเสียงสำเนียงขับร้อง ดังเพลงมนต์รักแม่กลอง
ล่องลอยพลิว
หวานชานมา
กล่อมสาวงาม
บ้านอัมพวา...
 ฯลฯ”

คุณศรีคีรี ศรี
ประจวบ ประสบ
อุบัติเหตุทาง
รถยนต์เสียชีวิต
เมื่อวันที่ 30

สวนลิ้นจี่

มกราคม 2515 ขณะนั้นอายุเพียง 32 ปี
สำหรับบทเพลงแม่กลอง ที่โด่งดังมากทั้งผู้รับฟังนำมาร้องและ
นักร้องดังนำมาขับร้อง คือเพลง ลาสาวแม่กลอง ด้นฉบับขับร้องโดย
พนม นพพร เขียนคำร้องโดย เกษม สุวรรณเมนะ น่าจะเป็นเพลงที่
รู้จักกันมากที่สุด

“สิ้นแสงดาวดูเหว่าเราร้อง จากสุ่มทุมลุ่มน้ำแม่กลอง พี่จำจาก
น้องคนงาม... ฯลฯ” เนื้อร้องกล่าวถึงรถไฟสมุทรสงคราม และงานวัด
บ้านแหลมยังเลยไปถึงป้อมพระจุล สมุทรปราการ นักร้องดังที่นำมา
ขับร้อง เช่น ยอดรัก สลักใจ อ้อด-โอภาส อ้อด-ศิริบุญ ก้อต-จักรพรรณ
รอยัลสไปรท์ ใจ้-พอส แซ่ม แซ่มรัมย์ ใจ้-อัมรินทร์

นอกจากนั้นยังมีบทเพลงที่กล่าวถึงอีก เช่น แม่กลองเมืองงาม
ศิลปินสมุทรสงคราม แม่กลองที่รัก โดยสันติ ดวงสว่าง แม่น้ำแม่
กลอง-แม่กลองรำพัน โดย คมกฤษดา แม่กลองร้องไห้ โดยนงลักษณ์
โรจนพรรณ และ รำพึงถึงแม่กลอง ขับร้องโดยเชษฐ ภูรี

มานพ อ่ำรุ่ง